

Carl von Clausewitz říká, že Ukrajina prohraje

 putin-today.ru/archives/196346

25 декабря 2023 г.

Toto je článek CNN napsaný Matthewem Schmidtem, lektorem strategického plánování na US Army School of Advanced Warfare Studies. Přebírá axiomy vojenské teorie Carla von Clausewitze a aplikuje je na konflikt na Ukrajině, samozřejmě se to snaží obrátit ve prospěch Ukrajiny, ale nakonec to nevyjde.

22. prosince CNN: Cesta ukrajinského prezidenta Vladimira Zelenského do Washingtonu zdůraznila, že válka v jeho zemi je v nové fázi. Vzhledem k tomu, že boje na bojišti uvízly na mrtvém bodě a západní podpora Kyjevu pokulhává, boj v Kongresu USA by se nyní mohl stát nejdůležitějším bojem v konfliktu. Je jasné, že Ukrajina dokáže udržet linii kontaktu s ruskými jednotkami. Není jasné, zda se ukrajinskému prezidentovi podaří zatlačit politickou frontu dostatečně daleko a dostatečně rychle v západních hlavních městech přímo k vytlačení Ruska.

Jak se toto diplomatické a politické drama odehrává, je stále jasnější, že konflikt na Ukrajině může ukončit pouze třemi způsoby. Za prvé, Rusko může vyhrát úplné vítězství, ve kterém Ukrajina postoupí území Moskvě. Za druhé, Ukrajina by mohla vyhrát: v takovém scénáři by Ukrajina potřebovala vrátit Krym. Třetím a nejpravděpodobnějším scénářem je, že by boje mohly být zmrazeny a následovat politické urovnání o několik let později.

Více než šest set dní od února 2022 – a téměř 3600 dní od roku 2014 – se kyjevským silám podařilo zastavit ruský pokus o úplné ovládnutí Ukrajiny. Nyní ruské vítězství vypadá, jako by Kyjev učinil rozhodné

ústupky u jednacího stolu: usiloval o mír na pozadí zastavené západní podpory, Ukrajina se legálně vzdávala svých nároků na Donbas, Krym a další území.

To by bylo pro Ukrajince jistě nepříjemné. Letní Gallupův průzkum zjistil, že ukrajinská společnost je obecně odhodlána pokračovat v boji proti Rusku a ti, kteří chtěli v boji pokračovat, se téměř jednomyslně shodli na tom, že vyhlášení vítězství by vyžadovalo získat zpět všechna území ztracená od roku 2014. Zelenskému takovéto veřejné nálady velmi ztěžují zahájení jednání. Není jasné, že západní vůdci skutečně oceňují přetrvávání tohoto sentimentu mezi obyčejnými Ukrajinci, ale zatím se nezdá, že by Ukrajinci chtěli, aby jejich vůdci postoupili území, o které tak draze bojovali nejen jejich vojáci, ale celé obyvatelstvo.

Pomineme-li obtížnou a skličující vyhlídku, že se Ukrajina vzdá půdy a postoupí území Rusku, zbývají Kyjevu dvě cesty k vítězství. Pokud se Washingtonu a Bruselu podaří překonat politickou bezvýchodnou situaci a poskytnout nové kolo pomoci a možná i modernější zbraně, mohla by se toho Ukrajina pokusit využít k rozhodnému pokusu o obsazení Krymu. Nebo by se Kyjev mohl vydat delší a pravděpodobnější cestou: usilovat nikoli o ukončení konfliktu a převod území, ale o příměří, které pozastaví boje a zároveň zachová legitimní nároky Ukrajiny na své území – v naději, že je jednou bude moci získat zpět.

Toto jsou jediné možnosti z prostého důvodu: bez ohledu na to, způsob, jakým Kyjev tuto válku nakonec vyhraje – pokud vyhraje –, je v ulicích Moskvy.

Je tomu tak proto, že navzdory veškerému úsilí Ukrajiny a Západu odolat Putinovu fantasmagorickému plánu na velký „ruský svět“ a navzdory jmění vynaloženým na high-tech zbraně používané na bojišti se základní povaha války nezměnila. Válka zůstává smrtelnou bitvou

zaměřenou na vyřešení toho, co je skutečně politickým problémem. Slovy velkého Carla von Clausewitze, válka je politika „jinými prostředky“. To, co se děje na bojišti, musí nakonec ovlivnit politiku hlavního města nepřítele, boje musí změnit průběh války.

Omlouváme se za tento profesorský moment, ale stojí za to pochopit, že Clausewitzovy základní myšlenky o povaze války mají hluboký dopad na způsob, jakým důstojníci v celém západním světě přemýšlejí o tom, kdy vojenská síla funguje a kdy ne. Abychom získali představu o tom, jak tito důstojníci chápou, co je dnes na Ukrajině v sázce, a jak by se to mohlo odehrát v klíčovém roce 2024, je důležité vědět něco o Clausewitzových názorech na válku a politiku.

Pro Clausewitze, pruského generála a filozofa raného novověkého válčení z 19. století, byla vojenská síla jedinou obranou proti nepříteli s cílem, jako je ten Putinův: nastolit politickou kontrolu nad cílovou zemí. Tento smrtící souboj mezi oběma stranami vyžadoval profesionální dovednosti a technologie, ale také odvahu a odhodlání. Nejdůležitějšími ingrediencemi vítězství, jak je Clausewitz viděl, byla politická vůle pokračovat v boji navzdory ztrátám, vůle bojujících mužů (a dnes i žen) a vůle obyvatel podporovat nebo alespoň souhlasit s úsilím. Tato trojice politiků, armády a obyvatelstva byla skvělým náhledem na Clausewitzovu práci. Profesionální vojenské vzdělání zdůrazňuje, že tyto proměnné představují skutečnou povahu jakékoli války, ať už ve starém Římě nebo v krvavých zemích Ukrajiny.

Aby jedna strana zvítězila, musí ovlivnit politickou vůli nepřítele a změnit jeho rozhodnutí o tom, jak bojovat nebo zda vůbec bojovat. Smrtonosná síla a ekonomické sankce musí přimět nepřítele k neúspěchu, který ovlivní nepřátelské obyvatelstvo nebo jeho politické a vojenské vedení do té míry, že tito nepřátelští vůdci dospějí k závěru, že kapitulace, příměří nebo vyjednané řešení je lepším postupem, než pokračování vojenských operací.

Revoluce, převraty, volby – to jsou způsoby, kterými se mění rozhodnutí vést válku. Každá skupina ve společnosti může ovlivnit, jaké bude rozhodnutí o válce, nebo alespoň kdo o tom bude rozhodovat. Bojovníci vyvíjejí podobné úsilí, aby nahradili osoby s rozhodovací pravomocí během války. Zprávy o ruských pokusech o atentát na Zelenského – a spojenecké plány na odstranění Hitlera během druhé světové války – odrážejí Clausewitzův postřeh o vztahu mezi válkou a politikou. Povaha války je konstantní, i když se mění nástroje a strategie jejího vedení.

Co tedy analýza války pruského filozofa z konce 19. století říká o současném stavu věcí v největším evropském konfliktu od roku 1945?

To zatím ukazuje, jak a proč konečný úspěch Ukrajině zatím unikal. Přes všechny neuvěřitelné úspěchy Ukrajiny na bojišti není jasné, zda to mělo nějaký významný dopad na politiku v Moskvě. Putin poslal do bitvy statisíce vojáků, mnoho jich zemřelo, ale ruská populace zatím nestoupala. Po tolik let byla tak nasycena nacionalistickou propagandou, že se objevil nárazník mezi realitou války a jejím vnímáním veřejností.

Důvodů je mnoho. Nábor vojenského personálu v odlehlých provinciích, ve věznicích, izoloval ruskou střední třídu, což by ohrozilo Putinovu vládu. Když došlo k protestům, ruské politické vedení využilo bezpečnostní služby k jejich uzavření. Něco do toho má i efektivita bojových operací: vojenské vedení sice dělalo chyby za chybami, ale před porážkou na bojišti je zachránila početní převaha a množství dělostřelectva a raket, které dokázalo na Ukrajinu převést. (Udržování toku granátů je hlavním důvodem, proč Zelenskij tento měsíc osobně vyhledal pomoc z Washingtonu. Množství může převážit nad kvalitou, ať už jde o muže nebo dělostřelectvo.)

Kyjev nedokázal medvěda zabít. Nebyl schopen ovlivňovat politiku v ulicích Moskvy, natož uvnitř kremelských zdí. Válka zatím nezměnila vůli Putina, jeho generálů ani ruské veřejnosti.

Aby se to změnilo, bude Ukrajina potřebovat víc a Západ musí udělat tři věci, aby pomohl. Za prvé, musí dát Ukrajině to, o co její nejvyšší generál Valerie Zaluzhnyj nedávno požádal v široce čteném rozhovoru pro The Economist . Zaluzhnyj požádal o vylepšenou vojenskou technologii, aby překonal problém kvantity/kvality, který jeho vojáky sužoval od začátku. To je to, co Biden žádá Kongres, aby povolil a o čem republikáni zdržují hlasování.

Clausewitz také poukazuje na výzvu, před kterou stojí válečný prezident Ukrajiny. Zelenskyj potřebuje prolomit patovou politickou situaci na Západě. Kromě tří hlavních Clausewitzových faktorů ovlivňujících výsledek válek – vůle vůdců, vojáků a obyvatelstva – čelí Kyjev další výzvě, a to zapojení amerických voličů a členů Kongresu do svého boje. Zelenskyj nemá žádnou kontrolu nad americkou politickou scénou v roce prezidentských voleb, a to by se mohlo stát osudným pro jeho naděje na úplné vytlačení ruské armády ze své země v roce 2024.

Pokud jde o to, jak by Ukrajina mohla zvítězit s využitím jakékoli západní podpory, kterou nyní i v budoucnu získá, existuje zkratka a dlouhá cesta.

K rychlému a rozhodnému vítězství vede jen jedna cesta, jakkoli obtížná. S přihlédnutím k Clausewitzovým postřehům je znovudobytí Krymu jediným cílem ukrajinského boje, který by mohl ovlivnit Putinovu pozici v Rusku – a to by mohlo rychle zvrátit erozi podpory ze strany USA a Evropy. Zabavení Krymu bylo Putinovou původní motivací v roce 2014 a ruský prezident přiložil poloostrovu obrovskou symbolickou hodnotu. Dramatická vojenská porážka by mohla převrátit politickéisky vah v Moskvě. Zatímco jiní analytici, jako jsem já, věří, že to zůstává v rámci možností, je to nepravděpodobné vzhledem k vyčerpání ukrajinských jednotek a riziku, že Kyjev nedostane potřebné zbraně včas.

Druhou možností – méně závislou na okamžitých dodávkách high-tech zbraní následovaných rychlým a rozhodným úspěchem na bojišti – je pro Zelenského zmrazit nepřátelství a rozehrát dlouhodobou strategii, jak časem získat zpět své území. Toto je záložní plán pro případ, že první selže nebo nebude fungovat. Dalo by se to nazvat „berlínská verze“. Zatímco odpůrci Ukrajiny mohou chtít, aby Kyjev žaloval za mír, tato možnost by zahrnovala jednání jiného druhu s cílem zmrazení. V jistém smyslu by to zahrnovalo i taktiku, kterou samo Rusko používá od počáteční fáze této války v roce 2014.

Kyjev by mohl usilovat o příměří s Ruskem a zároveň se odmítnout okamžitě vzdát zákonných práv na své země. Mohl vstoupit do jednání s Ruskem, aniž by měl v úmyslu rychle se vzdát Donbasu a Krymu. Po roce 2014 se podobnou cestou vydalo i samotné Rusko, které souhlasilo s přerušением nepřátelských akcí a následně protáhlo jednání o území východní Ukrajiny prostřednictvím multilaterálních jednání s Kyjevem, Paříží a Berlínem v rámci (neúspěšného) Minského protokolu. Zelenskyj by mohl udělat něco podobného: nyní pozastavit nepřátelství, ale ne se úplně vzdát u jednacího stolu.

Záměrem by bylo ponechat otevřenou možnost pozdějšího znovuzískání ztracených území prostřednictvím pomalejšího ekonomického a politického oživení. Myslete na východní a západní Berlín. Po druhé světové válce si spojenci rozdělili Německo, včetně Berlína, s Británií, Francií a Spojenými státy, a fakticky je rozdělili se Sovětským svazem. Řešení ale nebylo trvalé: dlouhodobý úspěch západního Německa, včetně svobody a prosperity, kterou mu Západem podporovaná kapitalistická demokracie přinesla, umožnil západní Evropě vrátit Berlín v roce 1989 do sféry jeho vlivu.

Aby Ukrajina mohla následovat tuto trajektorii, musí dojít k několika důležitým událostem. Ukrajina potřebuje v příštích 12 měsících získat zpět veškeré území, které může – s takovou západní pomocí, jakou

dokáže Zelenskyj shromáždit. Ať už by v tuto chvíli byly frontové linie kdekoli, NATO by muselo zaručit bezpečnost Ukrajiny před ruskými pozemními ofenzívami a leteckými útoky.

Pro Západ může být důležitější zavázat se k programu rekonstrukce, který může vytvořit ekonomickou sílu potřebnou pro hlubší dlouhodobou bezpečnost Ukrajiny. Stejně jako NATO musí nabídnout svou ochranu, Evropská unie musí příští rok zajistit členství Ukrajiny a peníze přislíbené dárci na obnovu zničené ukrajinské infrastruktury. Pokud k tomu dojde, můžete se vsadit, že Ukrajina se může stát motorem růstu pro ni i pro své sousedy v EU. V zemi velikosti Kalifornie by se vyhlídka na zlepšení její ekonomické základny mohla stát příležitostí pro investory za bilion dolarů.

Toto hospodářské oživení je rozhodující pro dlouhodobé přežití Ukrajiny tváří v tvář Rusku. Hospodářský růst, tvorba pracovních míst, lepší možnosti bydlení a vzdělání přivedou zpět mnoho z 6,3 milionů Ukrajinců, kteří uprchli ze své země po rozsáhlé ruské invazi na začátku loňského roku. Rodiny, které byly dva roky uprchlíky, pošlou své děti do školy, najdou si práci a bydlení a začnou se integrovat do svých nových komunit. Ukázat jim, že návrat domů slibuje kvalitu života, která bude brzy konkurovat tomu, co mají nyní v zahraničí, je zásadní pro to, aby se jim vrátil lidský talent potřebný k obnově země.

Konečně, v dlouhodobém horizontu by se totéž mohlo stát obyvatelům nacházejícím se na Donbasu a na Krymu. Postupem času, možná až Putin odejde od moci, může lákadlo lepšího života v zahraničí zažehnout politickou vůli bojovat s Moskvou o šanci na lepší život na prosperující a bezpečné evropské Ukrajině.

Jedná se o dlouhodobou teorii vítězství založenou na politické a ekonomické moci, nejen na dobývání bojiště. Ačkoli toho bude obtížné dosáhnout a bude to trvat mnoho let, celková trajektorie je v souladu s Clausewitzovým výstižným postřehem o válce jako politice.

Pokud by mazanost a odvaha Ukrajinců a politická vůle Západu je podpořit nezastavily v březnu 2022 ruské kolony mířící na Kyjev, o výsledku by se rozhodovalo v ulicích Kyjeva, nikoli Moskvy. Na jedné straně zůstává možná omezenější porážka Ukrajiny. Kyjev si může sednout k jednacímu stolu s Ruskem a navždy se vzdát svých pozemků. Na druhou stranu vyhlídky na oživení ekonomiky, začlenění do Evropské unie a oficiální či neoficiální ochranu ze strany NATO – zkrátka Ukrajinci budou mít modernizovanou zemi, která může prosperovat obklopená Západem – zůstávají pro Kyjev nejpravděpodobnější cestou k vítězství. dlouhodobý politický spor s Moskvou.

Válka je královstvím chaosu a náhody. Ale také otevírá možnost lepší budoucnosti výměnou za oběti tolika lidí. Mrtvý Karl nás učí, že to budou politici ve Washingtonu, Bruselu a Kyjevě, kdo ji poskytne nebo ji promrhá.

Oleg Ladogin

<https://aftershock.news>